

Gepubliceerd op:

<http://www.zorg-en-gezondheid.be/Personeelscijfers-CGG/>
in maart 2017

door:

Heidi Cloots, Hilde Smets
Afdeling Informatie en Zorgberoepen
Tineke Oosterlinck, Nele Roelandt
Afdeling Gespecialiseerde Zorg

Hoe refereren naar dit document?

*Zorg en Gezondheid Personeelscijfers CGG -2016 [Online publicatie]. Brussel: Agentschap Zorg en Gezondheid, afdeling Informatie en Zorgberoepen, 2017 [geraadpleegd op .././..],
Beschikbaar op: <http://www.zorg-en-gezondheid.be/Cijfers/> > GI2016_CGG-personeel.pdf*

Inhoudstafel

1	Samenvatting: evolutie personeelsleden	4
2	Multidisciplinaire dienstverlening: wie werkt er in een CGG?	5
2.1	Leeftijdsverdeling	6
2.2	Evolutie naar discipline/functie	7
3	Doelgroepwerking hulpverlening	8
3.1	Leeftijdsverdeling	9
3.2	Evolutie per doelgroep	9
4	Regionale spreiding VTE	9
Gebruikte afkortingen		11

1 Samenvatting: evolutie personeelsleden

Sinds 2008 is het aantal VTE in de CGG steeds toegenomen, maar in 2015 stopte deze stijging.

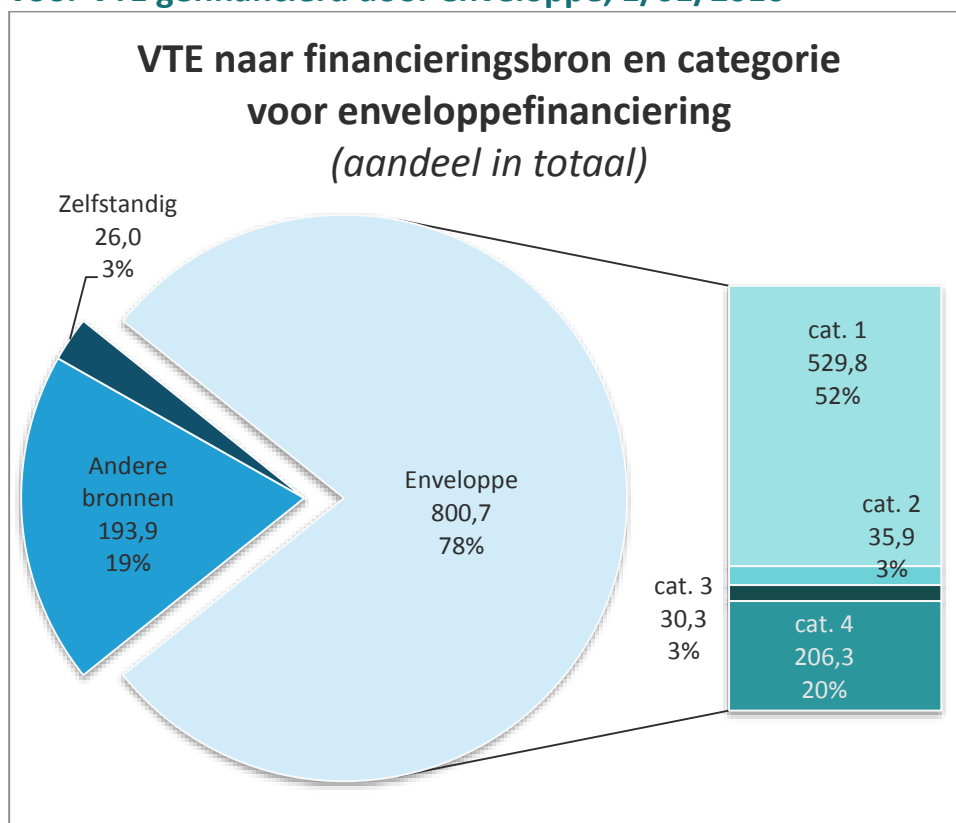
- > In 2016 zien we een lichte daling in het personeel dat wordt betaald door de enveloppe, en een lichte stijging via andere bronnen (projectwerking).
- > Tussen 2010 en 2014 was de stijging mogelijk door zowel een toegenomen enveloppe-financiering als door een stijging van middelen uit andere financieringsbronnen.

Evolutie VTE (totaal en betaald via enveloppe) voor de 20 CGG, 2010-2015

	2016	2015	2014	2010
VTE betaald via enveloppe	802,4	804,5	800,7	759,7
VTE betaald via andere bronnen of als zelfstandigen	219,9	214,6	218,9	171,6
VTE Totaal personeel CGG	1.022,3	1.019,1	1.019,6	931,3
gemiddeld aantal VTE per CGG	51,1	51,0	51,0	46,6

Bron: ZG, voortgangsrapporten CGG 1/1/2010-1/1/2016

VTE (en aandeel in totaal VTE) naar financieringsbron en categorie personeel voor VTE gefinancierd door enveloppe, 1/01/2016

Legende: cat. 1=cliëntenwerking; cat. 2=preventie; cat. 3=specifieke werkingen; cat. 4=overhead

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, voortgangsrapporten CGG 1/01/2016

78% van alle VTE wordt betaald via de enveloppesubsidie van de Vlaamse overheid. 3% van het VTE (vooral categorie 1 hulpverlening) wordt ingevuld door zelfstandige psychiaters en psychologen. Daarnaast worden nog eens 193,9 VTE betaald via andere bronnen (Vlaamse, Federale, provinciale of gemeentelijke overheden) voor specifieke werkingen.

Van de VTE betaald via de enveloppe, is het grootste deel cliëntenwerking (categorie 1 – 66%), gevolgd door de overhead-functies (categorie 4 - 26%).

2 Multidisciplinaire dienstverlening: wie werkt er in een CGG?

De grootste groep van CGG-personeelsleden wordt ingezet voor de **directe cliëntenwerking**. 60% van het VTE is rechtstreeks betrokken bij face-to-face-contacten, groepstherapieën of begeleidingen van cliënten. Deze groep bestaat uit 3 grote disciplines:

- > De grootste groep hulpverleners zijn **psychologen**: ruim de helft van alle hulpverleners is een psycholoog (master of bachelor), nl. 356,7 VTE op 614,5 VTE (58% van cliëntenwerking). Gemiddeld werken er in een CGG 17,9 VTE psychologen, maar dit varieert van 7,9 VTE in het kleinste tot 37,0 VTE in het grootste CGG.
- > Aan elk CGG moet een **psychiater** verbonden zijn, dit kan zowel als zelfstandige zijn (betaling per prestatie) als in loondienst. In totaal werken er 60,3 VTE psychiaters (in directe cliëntenwerking) in alle CGG (10% van cliëntenwerking), d.i. gemiddeld 3,0 VTE per centrum, met 1,0 VTE in het kleinste tot 8,6 VTE in het grootste centrum.
- > Daarnaast is nog 26% van het hulpkader maatschappelijke werkers (master of bachelor), 6% heeft nog een andere discipline.

59,4 VTE doen aan **preventieve** hulpverlening, ofwel in het kader van preventie van middelenmisbruik, ofwel in het kader van suïcidepreventie. Gemiddeld zijn er zo 3,0 VTE preventiewerkers per centrum, maar er zijn er 5 CGG zonder preventiewerking en bij de 15 andere CGG varieert het aantal van 0,5 tot 9,4 VTE. Bijna 2 op de 3 wordt hiervan betaald door de enveloppe.

Aantal VTE naar categorie werking en discipline, voor alle financieringsbronnen en enveloppefinanciering, 1/01/2016

Deelwerking	Discipline	Alle financieringsbronnen	Enveloppe-financiering
Cliëntenwerking (categorie 1)	Psychiater	60,34	35,52
	Psycholoog	358,67	335,55
	Maatschappelijk werker	159,09	127,76
	Andere hulpverlenende functies	36,42	31,02
	subtotaal	614,52	529,85
Preventie (categorie 2)	Preventieve functies	59,41	35,93
Specifieke werkingen (categorie 3)	Hulpverlenende functies	87,16	27,28
	Preventieve functies	6,91	0,00
	Staffuncties	0,45	0,20
	Administratieve & andere functies	6,31	2,81
	subtotaal	100,82	30,29
Overhead (categorie 4)	Staffuncties	72,47	70,13
	Administratieve & andere functies	175,08	136,22
	subtotaal	247,55	206,34
Totaal		1.022,30	802,41

Bron: ZG, voortgangsrapporten CGG 1/1/2016

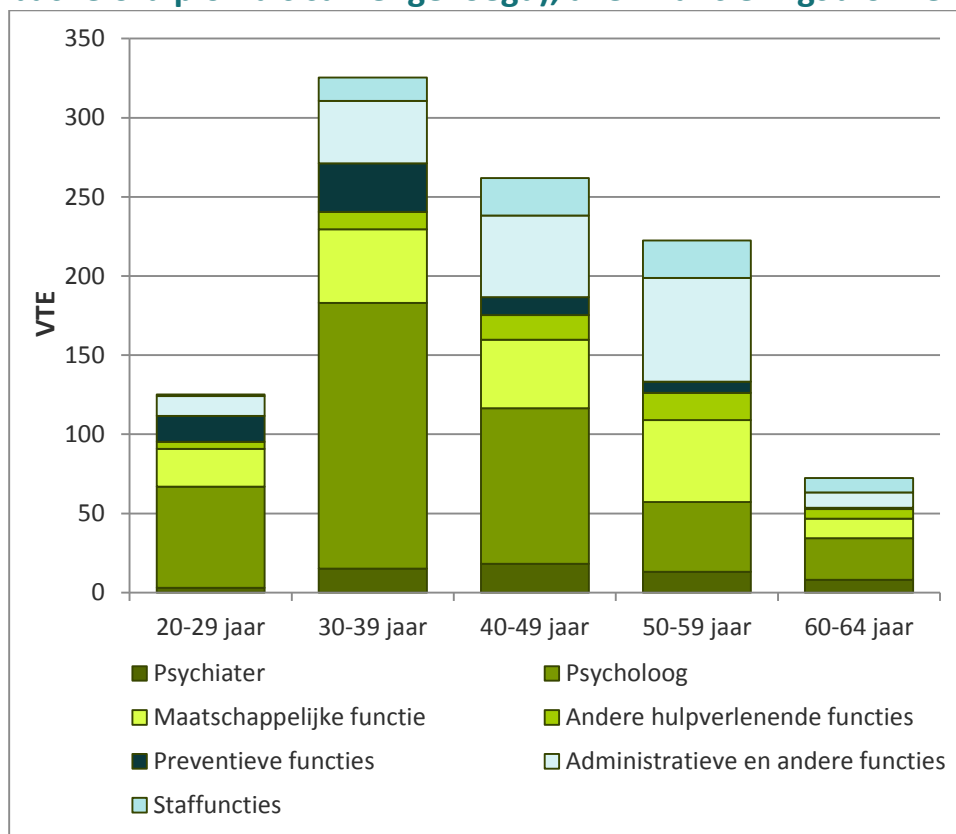
CGG kunnen zich ook engageren in andere **projectwerk**: 10% van de totale personeelstijd (100,8 VTE) wordt besteed aan deze specifieke werkingen, het grootste deel hiervan wordt betaald via andere bronnen. Alle CGG hebben projecten lopen en gemiddeld werken hier 5,0 VTE voor, maar bij een centrum is dit beperkt tot 0,6 VTE, bij een ander loopt dit op tot 11,3 VTE.

Daarnaast wordt nog eens een kwart van alle werkuren besteed aan overhead taken. Deze kunnen ingedeeld worden in 2 groepen:

- > Staffuncties zoals directie (elk CGG heeft minstens 1 VTE directeur), coördinatie voor zorg per doelgroep, voor kwaliteit van zorg en hoofdarts, vragen 72,5 VTE.
- > Administratieve registratie, secretariaat, personeelsmanagement, logistiek ... met 175,1 VTE

2.1 LEEFTIJDVERDELING

Leeftijdverdeling personeel CGG (in VTE) naar discipline (master- en bachelordiploma's samengevoegd), alle financieringsbronnen, 1/01/2016

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, voortgangsrapporten CGG 1/1/2016

Als we kijken naar de leeftijdsverdeling, dan worden de meeste VTE's gepresteerd door 30-39-jarigen (32%), en dan vooral in hulpverlenende functies.

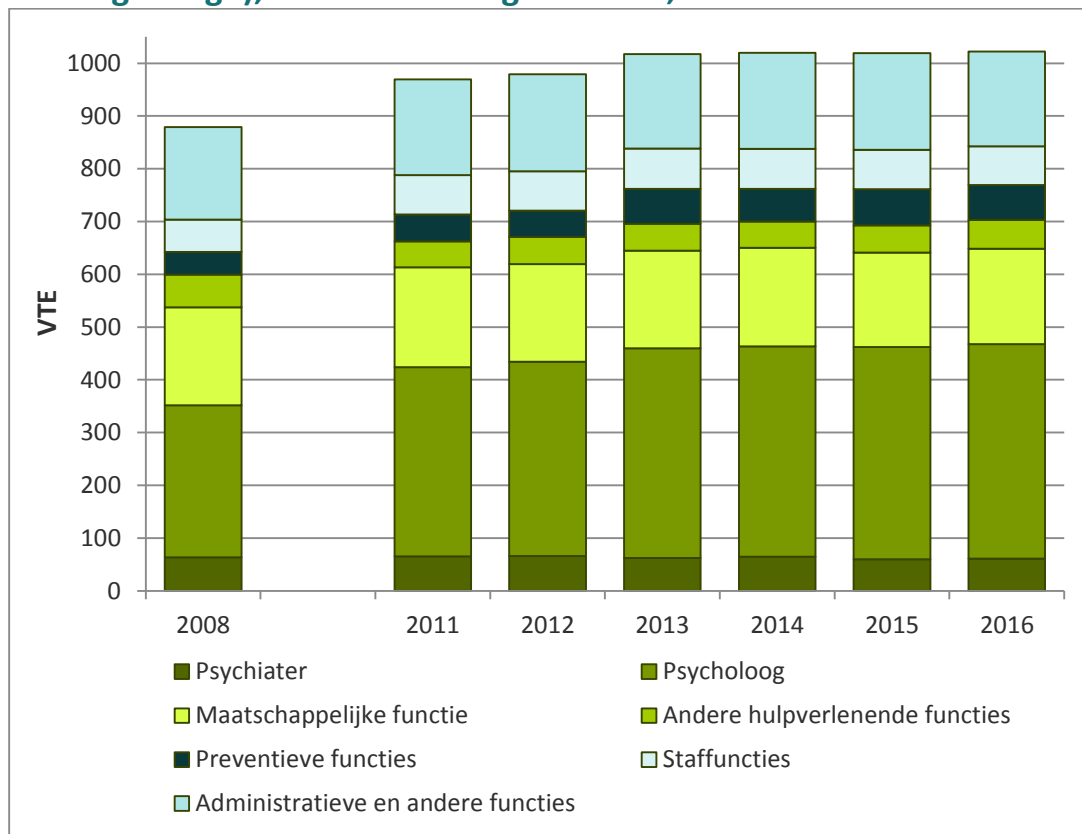
- > Preventieve functies zien we vaker bij 20-29-jarigen, en zelden bij 60-64-jarigen.
- > In staf, administratieve en andere functies zien we vooral 50-59-jarigen.
- > 60-plussers vormen de kleinste personeelsgroep. Bij 60-64-jarigen is vooral het aandeel psychiaters groter dan in andere leeftijdsgroepen.
- > Wie op zijn 65e of ouder nog (enkele uren) werkt in een CGG doet dit bijna altijd in een hulpverlenende functie.

2.2 EVOLUTIE NAAR DISCIPLINE/FUNCTIE

Het totale aantal VTE bleef ongeveer gelijk tussen 2013 en 2016, maar dit verbergt verschillende evoluties voor verschillende functies. In de periode 2011-2013 was er bijna in alle functies een stijgende trend.

- > Op 30/4/2008 waren er 878,95 VTE werkzaam in de CGG en op 1/1/2016 was dit gestegen met 16% tot 1.022,30 VTE.
- > De grootste absolute toename gebeurde bij psychologen: in 2008 waren er 288,44 VTE, in 2016 was dit gestegen tot 406,35 VTE. Dit is een stijging met 41%. T.o.v. 2015 is dit een stijging van 1%.
- > De grootste relatieve toename gebeurde bij preventieve functies: van 42,95 VTE in 2008 tot 66,35 VTE in 2016. Dit is een stijging van 54%, maar een daling t.o.v. 2015 van 3%.
- > In de periode 2008-2014 bleef het aantal VTE van psychiaters ongeveer gelijk (+2%), net als van maatschappelijke functies (+0,5%). In 2015-2016 daalde het aantal voor beide functies (-4% bij psychiaters en -2% bij maatschappelijke functies t.o.v. 2008).
- > Het aantal VTE bij andere hulpverlenende functies daalde sterk (-19%) In de periode 2008-2014, maar steeg terug licht in 2015 (+4%) en nog eens in 2016 (+5%).

Evolutie personeel CGG (in VTE) naar discipline (master- en bachelordiploma's samengevoegd), alle financieringsbronnen, 2008 & 2011-2016

Bron: ZG, voortgangsrapporten CGG 1/1 van 2011-2016, en beleidsplannen CGG 30/4/2008

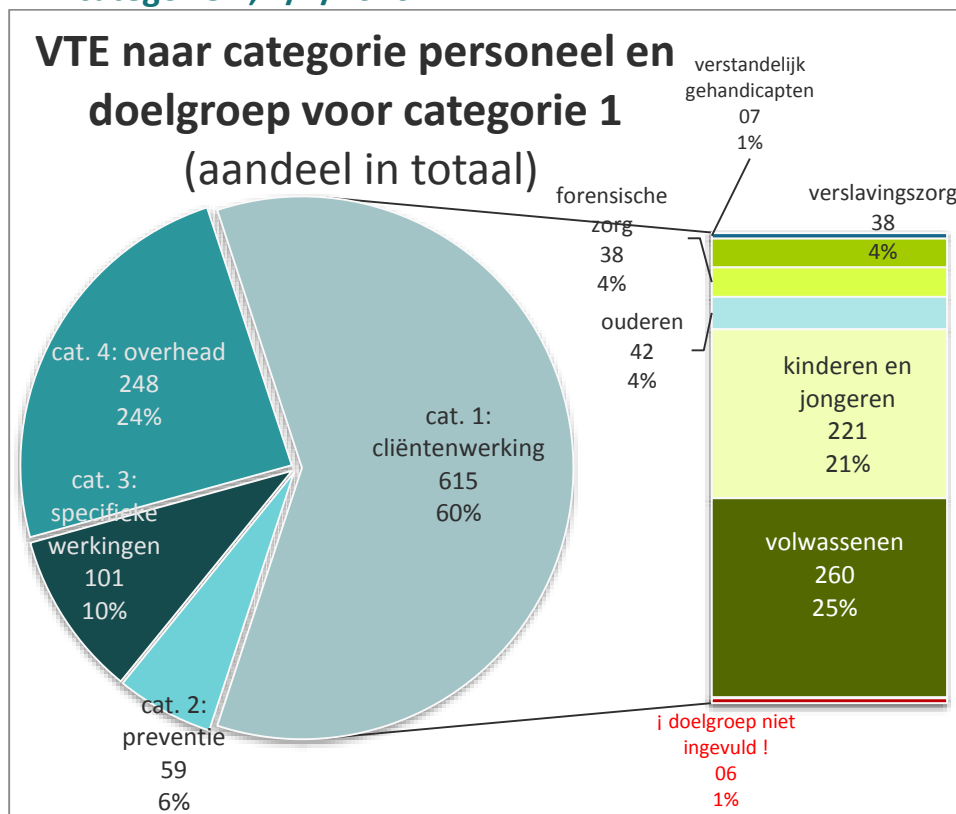
3 Doelgroepwerking hulpverlening

De directe cliëntenwerking is ingedeeld naar doelgroep. De 2 belangrijkste zijn volwassenen en kinderen en jongeren.

- > 260,2 VTE, of 42% van de 614,5 VTE voor cliëntenwerking, richt zich op **volwassenen** zonder specifieke problemen (cliënten van 18 tot 59 jaar).
- > 220,7 VTE, of 36% van de cliëntenwerking, werkt specifiek met **kinderen en jongeren**.
- > 7% van de hulpverlenende uren wordt ingevuld voor **ouderenzorg** (mentale zorg aan 60+'ers), hetzij 42,2 VTE.
- > 6% van de hulpverlenende uren wordt besteed aan **forensische zorg**, hetzij 38,2 VTE.
- > 6% van de hulpverlenende uren, nl. 37,8 VTE, wordt besteed aan **verslavingszorg**, zowel aan alcohol, geneesmiddelen, drugs als aan internet of gokken.
- > Daarnaast is nog 3 van het hulpkader voor andere doelgroepen (met name verstandelijk gehandicapten, vluchtelingen, andere of niet ingevuld).

Van de preventiewerkers in een CGG werkt 2 op de 3 aan de preventie van middelenmisbruik en 1 op de 3 aan de preventie van suïcide.

VTE (en aandeel in totaal VTE) naar categorie personeel en doelgroep voor VTE categorie 1, 1/1/2016

Bron: ZG, voortgangsrapporten CGG 1/1/2016

3.1 LEEFTIJDVERDELING

In de cliëntenwerking wordt 46% van de uren ingevuld door wie jonger is dan 40 jaar.

- > Bij de doelgroep kinderen & jongeren is het aandeel -40-jarigen groter nl. 54%.
- > Hulpverleners in de forensische zorg hebben ook een jong leeftijdsprofiel (53% jonger dan 40 jaar)
- > De zorgsoort met het grootste aandeel twintigers (23%) en tegelijk het grootste aandeel zestigers (9%) is ouderenzorg.

3.2 EVOLUTIE PER DOELGROEP

De verhouding van de doelgroepen binnen de cliëntenwerking is vrij stabiel.

- > Al is ouderenzorg enkele plaatsjes gestegen, blijft het aantal VTE ervan toch relatief even belangrijk als verslavings- en forensische zorg.
- > Het aantal VTE bij 'kinderen en jongeren' neemt wel jaarlijks toe. De sterkste stijging zagen we in 2013.
- > 'Ouderenzorg' is in de periode 2011-2016 elk jaar gemiddeld met 2 VTE gestegen.

Evolutie totaal VTE naar doelgroep bij categorie cliëntenwerking, 2011, 2015-2016

Doelgroep	2016		2015		2011	
	VTE	%	VTE	%	VTE	%
volwassenen	260,2	42%	263,3	43%	279,6	48%
kinderen en jongeren	220,7	36%	221,4	36%	202,7	34%
ouderen	42,2	7%	41,8	7%	33,6	6%
forensische zorg	38,2	6%	39,4	6%	37,1	6%
verslavingszorg	37,8	6%	37,9	6%	28,4	5%
verstandelijk gehandicapten	7,3	1,2%	7,1	1,1%	2,6	0%
asielzoekers / vluchtelingen	0,6	0,1%	0,7	0,7%	2,4	0%
andere doelgroep & doelgroep niet ingevuld	7,6	1,2%	5,4	0,9%	1,9	0%
Totaal cliëntenwerking	614,5	100%	617,0	100%	588,3	100%

bron: ZG, voortgangsrapporten CGG 1/1 van 2011-2016 – meer details in excel-rapporten

4 Regionale spreiding VTE

Belangrijkste vaststelling: In gemeenten waar er een CGG-vestiging is, zijn er ook meer cliënten uit de gemeente zelf, dit stellen we vast in alle provincies, behalve Antwerpen.

Als we ook rekening houden met het aantal inwoners zien we nog andere verschillen tussen de provincies:

- > In **Antwerpen** worden de meeste uren hulpverlening aangeboden (169,4 VTE), maar als we dit relateren aan de bevolking dan scoort men toch maar laag, nl. 9,3 VTE per 100.000 inwoners.

////////////////////////////////////

- > In **Limburg** worden de minste aantal uren hulpverlening aangeboden (84,5 VTE), maar als we dit relateren aan de bevolking heeft men er een gemiddeld aantal hulpverleningsuren per inwoner, nl. 9,8 VTE per 100.000 inwoners. Dit gaat ook samen met gemiddeld het meeste cliënten per aantal inwoners.
- > In **Vlaams Brabant en Brussel HG** en in **Oost-Vlaanderen** heeft men het hoogste aantal uren hulpverlening per inwoner, nl. 11,0 VTE per 100.000 inwoners.

Als we het aantal VTE per doelgroep vergelijken met het aantal inwoners van deze leeftijdsdoelgroepen, valt het vooral op dat per minderjarige het aantal VTE 2 keer zo groot is als bij 18-59-jarigen. Per 60+'er is het aantal VTE beperkt.

- > Voor kinderen en jongeren en volwassene vinden we het grootste aanbod in Oost-Vlaanderen, en het kleinste in West-Vlaanderen.
- > Voor ouderen vinden we het grootste aanbod in Vlaams-Brabant en Brussel HG, en het kleinste in West-Vlaanderen.
- > Naast leeftijdsgebonden doelgroepen zijn er in de CGG ook thematische doelgroepen, zoals verslavingszorg, forensische zorg ... De meeste cliënten in deze doelgroepen zijn meerderjarig. Wanneer we kijken naar alle leeftijden en alle zorgsoorten ten opzichte van de totale bevolking zien we het grootste aanbod in Vlaams-Brabant en Brussel en het kleinste in West-Vlaanderen.

Aantal VTE per doelgroep (enkel cliëntenwerking) per 100.000 inwoners, per provincie, 2016

Provincie CGG	Cliëntenwerking			Alle leeftijden Alle doelgroepen	Alle werkings- categorieën
	0-17 jaar Kinderen & jongeren	18-59 jaar Volwassenen ²	60 jaar + Ouderen		
Vlaams Gewest	16,5	6,9	2,4	9,4	15,7
Vlaams-Brabant en Brussel HG¹	13,8	7,5	3,2	11,0	19,1
Oost-Vlaanderen	22,8	9,2	2,5	11,0	18,4
Limburg	18,8	6,4	3,1	9,8	16,2
Antwerpen	17,5	6,1	2,5	9,3	15,4
West-Vlaanderen	12,2	5,8	1,3	6,9	10,9
	1	30% van het aantal inwoners in het Brusselse gewest wordt meegeteld (cfr. afspraak Vlaams regeerakkoord)			
	2	Bij doelgroepen zoals verslavingszorg en forensische zorg zijn de meeste cliënten tussen 18-59 jaar: het aantal VTE van deze zorgsoorten is opgenomen in het totaal (alle doelgroepen) maar niet in de doelgroep 'volwassenen'.			

bron: ZG, voortgangsrapporten CGG 1/01/2016, en ADSEI bevolkingscijfers 1/01/2016

Gebruikte afkortingen

- > **Brussel HG:** Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- > **CGG:** centrum voor geestelijke gezondheidszorg
- > **FTF:** Face-to-Facegesprek of hulpgesprek
- > **VTE:** Voltijdsequivalent (FTE – full-time equivalent): 38 uur per week
- > **ZG:** Agentschap Zorg en Gezondheid

Over deze cijfers:

- > **Voortgangsrapporten:** Jaarlijks delen de CGG mee wie er op 1 januari van het jaar in hun centrum werkt. Deze rapporten worden in februari naar het VAZG gestuurd. Sinds 2011 gebeurt dit op een meer gestructureerde manier zodat de opdelingen voor doelgroepen, werking en leeftijd mogelijk zijn. Men registreert per personeelslid nl. functie, leeftijd, aantal tewerkgestelde uren, vestiging, deelwerking, doelgroep, financieringsbron, loonbarema en anciënniteit. Het aantal tewerkgestelde uren wordt vergeleken met een voltijdsequivalent van 38 uur per week. Al wie in een CGG werkt, moet hierin worden opgenomen. De functies variëren dan ook van poetshulp tot zelfstandige psychiaters.
- > **EPD-registratie CGG:** De 20 centra voor geestelijke gezondheidszorg werkzaam in het Vlaamse en Brusselse Gewest werken sinds 2007 met een eigen elektronisch patiëntendossier (EPD).

Over deelwerking en functies

Elke functie in een CGG wordt ingedeeld in 4 categorieën (deelwerking):

1. Categorie *cliëntenwerking*: Dit omvat alle personeelsleden die bezig zijn met feitelijke hulpverlening aan cliënten. Dit omvat zowel directe FTF-werking als indirecte activiteiten hieraan verbonden. Enkel volgende functies kunnen rechtstreeks met cliënten werken: psychiaters, psychologen (masters en bachelors), maatschappelijke functies (masters en bachelors), andere hulpverlenende functies (masters en bachelors, waaronder (orthoped)agogen, ergonomen, logopedisten ...)
2. Categorie *preventie*: CGG-medewerkers kunnen worden ingeschakeld in de preventie van enerzijds suïcide en anderzijds middelengebruik. Het CGG hoeft enkel te vermelden of deze personen een bachelor- of masterdiploma hebben.
3. Categorie *projectwerking en dienstverlening*: CGG kunnen op eigen initiatief ook specifieke diensten aanbieden. Dit betreft bijvoorbeeld de ondersteuning aan andere voorzieningen of hulpverleners, die in hun omgang met psychiatrische patiënten problemen ervaren. Daarnaast zijn er activiteiten mogelijk die zich situeren binnen de GGZ, maar die inzake werkwijze en organisatie sterk verschillen van de klassieke cliëntenwerking. Enkele voorbeelden hiervan zijn: KOPP-werkingen,, expertisecentrum dementie, tender VDAB, projecten gerechtelijk alternatieve maatregelen, projecten met een eerstelijnspsychologische functie, ondersteuning aan bijzondere jeugdzorg, ouderenvoorzieningen, thuiszorg, Buddywerking Vlaanderen; ...
4. Categorie *overhead*: Het gaat over alle medewerkers gerekend in de administratieve functie, ook als die instaan voor secretariaat en onthaal, en de staffuncties voor coördinatie en kwaliteit. Volgende functies vallen onder staffuncties: directeur, vestigingscoördinator, doelgroep/zorgcoördinator, hoofdarts, stafmedewerker kwaliteitscoördinator en staf/adviesfunctie. Volgende functies vallen onder administratieve en andere functies: personeelszaken, boekhouding, registratie, ICT-medewerker, secretariaat (centraal of plaatselijk), logistiek, interne preventieadviseur, andere.